

Biogram ks. inf. Juliana Kazimierza Pudły

Ksiądz infułat Julian Pudło urodził się 8 stycznia 1926 r. w Korczynie koło Krosna. Podstawy edukacji zdobywał w tamtejszej szkole powszechnej, którą ukończył w 1939 r. Zdał egzamin wstępny do Gimnazjum i Liceum im. Mikołaja Kopernika w Krośnie, w którym ukończył siódmą klasę. Kontynuował naukę przez dwa kolejne lata w jedynej krośnieńskiej szkole średniej, na której funkcjonowanie zgodziły się władze okupacyjne, tj. w Polskiej Szkole Handlowej (*Polnische Handelschule*) w Krośnie. Następnie terminował w zawodzie stolarskim, a jednocześnie w ramach tajnego nauczania zdobywał wiedzę na poziomie gimnazjum. Był też wtajemniczony w podziemną działalność podchorążówki Armii Krajowej, jednak udało mu się uniknąć dekonspiracji i rozstrzelania, który to los spotkał jego kolegów w 1944 r. Po wyzwoleniu Krosna spod okupacji niemieckiej zgłosił się do otwartego tam ponownie gimnazjum i liceum, gdzie został przyjęty na trzeci rok nauki. Egzamin dojrzałości złożył w Liceum Humanistycznym w 1948 r., po czym wstąpił do Seminarium Duchownego Obrządku Łacińskiego w Przemyślu. Formację filozoficzno-teologiczną w tej uczelni zakończył z chwilą otrzymania święceń prezbiteratu, których udzielił mu 21 czerwca 1953 r. bp Franciszek Barda (1880–1964) w katedrze obrządku łacińskiego w Przemyślu.

Jako neoprezbiter został skierowany do parafii pw. św. Mikołaja w Przybyszówce koło Rzeszowa, gdzie pełnił posługę wikariusza w latach 1953–1954. Jego drugą placówką duszpasterską stała się parafia pw. Przemienienia Pańskiego w Brzozowie, dokąd przybył 1 września 1954 r., pełniąc posługę jednego z wikariuszy. Koncentrował się na katechizacji, co wymagało wówczas od każdego młodego kapłana wielkiej siły ducha i odporności na eskalację walki państwa z Kościołem. Ten okres wspominał po wielu latach następująco: „Do Brzozowa przybyłem w trudnych czasach dla Kościoła i Ojczyzny.

Zaproponowano mi katechizację młodzieży liceum ogólnokształcącego i pedagogicznego. Bronilem się przed tą <posadą>, bo nie miałem jeszcze żadnego doświadczenia. Jednak jeśli taka była wola Boża, podjąłem się tego zadania. Młodzież pięknie przychodziła na katechezę, była ofiarna i pragnęła poznawać prawdy Boże. Obowiązywało wówczas w szkole wychowanie ateistyczne. Kościół jednak mimo trudności spełniał nauczanie Chrystusa”. Katechizacja nie odbywała się w placówkach oświatowych, dlatego też młody duszpasterz sam organizował poszczególne klasy na wzór okupacyjnych „kompletów” i nauczał je w kościele, w zakrystii, a potem także w salkach katechetycznych. Sam po wielu latach stwierdził, że był to „katakumbowy sposób nauczania religii”. Jego żelazna konsekwencja, dobry kontakt z młodzieżą, owocna praca pedagogiczna i wychowawcza, a przy tym niewrażliwość na różne metody zastraszania społeczeństwa spowodowała szybką reakcję funkcjonariuszy Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego. Już po roku bytności w Brzozowie młodego wikariusza założyli mu 24 listopada 1955 r. teczkę w sprawie ewidencyjno-obszerną, charakteryzując go jako osobę, która „stara się bardzo w natarczywy sposób oddziaływać na młodzież szkolną i wciągać ją do kościoła, a szczególnie ze szkoły T[owarzystwa] P[rzyjaciół] D[zieci], tj. dawnej Szkoły Podstawowej. Ponadto w latach 1963–1964 był kapelanem szpitala w Brzozowie.

Decyzją bp. Ignacego Tokarczuka po śmierci ks. dziekana Władysława Lewińskiego (1902–1967) jako 41-letni wikariusz ks. Julian Pudło otrzymał w 1967 r. nominację na proboszcza w Brzozowie. Nie została ona jednak zatwierdzona przez władze administracyjno-partyjne i duszpasterz oficjalnie mógł występować jako administrator parafii. Rzeczywistym proboszczem parafii został dopiero w 1973 r. Poświęcił się z wielkim zapałem remontowi barokowej świątyni – budowli w bardzo złym stanie zachowania, grążącej nawet zawaleniem się. Jego tytaniczną pracę przy konserwacji zabytku

scharakteryzował po wielu latach brzozowski architekt i społecznik Lucjan Krynicki (1940–2007): „Każdy grosz na ratowanie kościoła wydawany był celowo, o czym może świadczyć dzisiejszy jego wygląd. To, co należy podkreślić ze szczególną mocą, to ogromna, często granicząca dla niektórych z przesadą dbałość o zachowanie wszystkiego, każdego detalu wyposażenia w niezmiennym kształcie. Zastana jednorodność stylowa wyposażenia wnętrza nie tylko została zachowana, ale odzyskała swoją dawną świetność. Jest to ogromna zasługa ks. inf. Juliana Pudły. Oczywiście znalazł on szerokie poparcie i zrozumienie u brzozowskich parafian, ale to, że tak się stało, jest wynikiem jego cech osobowych, jak i tego, że nie widać tu marnowanego grosza, że efekty pracy są doskonale widoczne”. Remont prowadzony był m.in. przez specjalistów z Politechniki Krakowskiej pod kierunkiem prof. dr. hab. inż. Sylwestra Oleszkiewicza w kilku etapach i objął m.in. wymianę sklepień i inne prace zabezpieczające w latach 1967–1971. Kolejne działania przywracające blask świątyni skoncentrowały się przede wszystkim na konserwacji wyposażenia wnętrza, m.in. organów (poświęconych po odnowieniu przez abp. Józefa Michalika 2 maja 1996 r.), ołtarzy, ambony, ławek, stall, konfesjonałów i obrazów sztalugowych.

Prace te stały się to dla brzozowskiego proboszcza impulsem do tworzenia muzeum parafialnego w dawnym gmachu kolegium misjonarskiego obok kolegiaty. Doprowadził do zinwentaryzowania, skatalogowania, renowacji i naukowego opracowania przez historyków sztuki z Krosna kilkuset obiektów, m.in. szat i naczyń liturgicznych oraz starodruków, obrazów i rzeźb o tematyce religijnej.

Istotnym wydarzeniem dla ks. Juliana Pudły stało się wznowienie działalności Brzozowskiej Kapituły Kolegiackiej na podstawie dekretu prymasa Polski Nr 787/75/P z 3 kwietnia 1975 r. i dekretu ordynariusza przemyskiego Nr 1950/75 z 1 września 1975 r. Proboszcz brzozowski jako gospodarz

kolegiaty z dniem 1 września 1975 r. został mianowany prałatem kustoszem kapituły i podjął się trudu organizowania od podstaw wspólnoty kapitulnej. Położył znaczące zasługi nie tylko w tworzeniu kapituły, ale i w jej rozwoju. Współorganizował sesje kapituły, udzielał się na niwie krzewienia kultury chrześcijańskiej głównie poprzez organizację wystaw o tematyce sakralnej i dni kultury chrześcijańskiej oraz publikowanie opracowań o dziejach Kościoła rzymskokatolickiego na Podkarpaciu. Osobiście wspierał w badaniach autorów co najmniej kilkunastu prac z zakresu historii Kościoła w regionie brzozowskim, a zwłaszcza prezesa Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Brzozowie. Z czasem działalność kapituły uległa modyfikacjom i dostosowaniu do nowych potrzeb duszpasterskich, czego wyrazem był współudział ks. prał. Juliana Pudły w opracowaniu nowego statutu kapituły w latach 1998–1999, które zostały przedłożone ordynariuszowi 25 października 1999 r.

Posługa duszpasterska odważnego kapłana z Brzozowa była bardzo mocno zakorzeniona w ścisłym łączeniu wiary w Boga z miłością do Ojczyzny. Dlatego też w okresie Polski „ludowej” był oceniany przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i członków lokalnych władz wykonawczych Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej jako osoba jawnie nieprzychylna socjalizmowi i otwarcie zwalczająca ten ustrój. Dlatego też jego działalność stała się przedmiotem systematycznej obserwacji funkcjonariuszy i współpracowników SB. Swoją charyzmatyczną postawą zyskał sobie natomiast nieprzeciętny szacunek parafian brzozowskich i mieszkańców okolicznych miejscowości.

Wspólnie ze społeczeństwem brzozowskim doprowadził do upamiętnienia kilku ważnych wydarzeń w dziejach małej Ojczyzny. Był jednym z inspiratorów ufundowania tablic pamiątkowych w Brzozowie poświęconych, m.in. parafianom, którzy zginęli podczas drugiej wojny światowej (wewnątrz kolegiaty) oraz więźniom politycznym uwolnionym w grudniu 1944 r. z

rozbitego więzienia NKWD i UB w Brzozowie (na ścianie zewnętrznej dawnego kolegium misjonarskiego).

Współdziałał także z ordynariuszem tarnowskim abp. Jerzym Ablewiczem (1919–1990) w sprawie ufundowania kaplicy wotywniej w miejscu zabudowań uzdrowiskowych, gdzie w latach 1940–1946 odbywali formację duchowną klerycy przemyskiego seminarium duchownego. Koordynując na miejscu prace budowlane, doprowadził do wzniesienia kaplicy pw. Dobrego Pasterza, którą 26 czerwca 1995 r. pobłogosławił metropolita przemyski obrządku łacińskiego abp Józef Michalik.

Innym przedsięwzięciem budowlanym realizowanym z inicjatywy ks. prał. Juliana Pudły było wzniesienie domu katechetycznego przy brzozowskiej plebanii. Obiekt ten został pobłogosławiony 18 września 1988 r. przez bp. Ignacego Tokarczuka.

Zasługi duszpasterskie brzozowskiego kapłana zostały uhonorowane nadaniem mu tytułu protonotariusza apostolskiego nadliczbowego (*supra numerum*). Nominację przyznającą infułatwę podpisał 22 listopada 1999 r. w Rzymie sekretarz stanu Stolicy Apostolskiej abp Angelo kard. Sodano, a ogłosił w Wielki Czwartek 20 kwietnia 2000 r. w Przemyślu metropolita przemyski abp Józef Michalik. Zasłużony duszpasterz formował wielu młodych kapłanów, którzy pełnili posługę w Brzozowie, a w gronie jego wychowanków jest m.in. bp tyt. tisedyński i pomocniczy przemyski ks. dr Marian Rojek (wikariusz w kolegiacie w latach 1981–1982).

Ksiądz infułat, ukończywszy 75 lat życia, złożył abp. Józefowi Michalikowi rezygnację z probostwa i w 2001 r. przeszedł na emeryturę. W związku z tą decyzją ustąpił także z kustodii Brzozowskiej Kapituły Kolegiackiej, stając się w jej składzie jednym z kanoników seniorów. Nadal mieszka w Brzozowie i aktywnie udziela się w życiu społeczno-religijnym archidiecezji przemyskiej, przede wszystkim gorliwie głosząc Dobrą Nowinę z

ambon podczas setek przedsięwzięć religijnych, patriotycznych i rocznicowych. Pełni posługę kapelana środowiska Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Brzozowie.

Jego zaangażowanie w różne przejawy życia społecznego na Podkarpaciu zostało uhonorowane kilkoma wyróżnieniami świeckimi, m.in.: honorowym obywatelstwem Brzozowa (nadany 3 grudnia 1993 r. przez Radę Miejską w Brzozowie), tytułem honorowym „Indywidualność roku 1995 w regionie brzozowskim” (przyznany 19 lutego 1996 r. przez redakcję miesięcznika „Wiadomości Brzozowskie”), tytułem honorowym wraz ze statuetką „Indywidualność roku 2002 w regionie brzozowskim” (przyznany 26 stycznia 2003 r. przez Kapitułę Konkursu „Indywidualność roku w regionie brzozowskim”), a także tytułem honorowym i Medalem Zasłużony dla NSZZ „Solidarność” (nadany 31 sierpnia 2007 r. przez XXI Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” w Legnicy i wręczony 16 grudnia 2007 r. w Sanoku przez przewodniczącego Regionu Podkarpacie NSZZ „Solidarność” Tadeusza Majchrowicza). Został również odznaczony Złotym Medalem za Zasługi dla Pożarnictwa (19 września 1999 r. w Brzozowie przez prezesa Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP Waldemara Pawlaka na podstawie uchwały z 30 sierpnia 1999 r.) oraz Złotym Krzyżem Zasługi (30 maja 2009 r. w Brzozowie przez wojewodę podkarpackiego Mirosława Karapytę na podstawie postanowienia prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego z 26 lutego 2009 r.).

Opracowanie:

dr Mariusz Kaznowski